

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

Nr. 160/29

mun. Chișinău

31.03.2022

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Tatiana Pleșca, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților inițiat în privința dlui Lilian Botnaru, inspector principal în cadrul Secției controlul protecției plantelor, semințelor și a materialului săditor a Direcției teritoriale pentru siguranța alimentelor Rîșcani a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) (domiciliat în [REDACTED]), în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit prezentul act de constatare, prin care

CONSTATĂ:

La 08.11.2021, în conformitate cu prevederile art. 30 alin. (1) din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare – Legea nr. 132/2016), prin intermediul sistemului electronic de distribuire a sesizărilor a fost repartizată aleatoriu sesizarea ANSA, înregistrată cu nr. 10631 din 08.11.2021, privind încălcarea regimului juridic al incompatibilităților de către dl Lilian Botnaru, inspector din cadrul ANSA, în partea ce ține de desfășurarea de către acesta a activității remunerată în baza contractelor încheiate cu IP „Laboratorul Central Fitosanitar”.

În special, a fost invocat precum că în rezultatul misiunii de audit cu tematica „*Evaluarea respectării cadrului normativ legal în procesul de control și certificare a materialului semincer și săditor, inclusiv la importul și exportul acestora*” s-a depistat că mai mulți angajați/inspectori din cadrul ANSA cu statut de funcționar public, de la nivel central și direcții teritoriale, inclusiv dl Lilian Botnaru, neîntemeiat au prestat servicii cu plată în baza contractelor încheiate cu IP „Laboratorul Central Fitosanitar” din contul duratei timpului de muncă aprobat în cadrul ANSA, fiind specificat că activitatea remunerată a inspectorilor în folosul respectivului laborator este similară activităților desfășurate ale acestora conform obligațiilor funcționale în cadrul ANSA.

Prin urmare, de menționat, că funcționarii publici sunt subiecți ai declarării averii și intereselor personale, în sensul art. 3 alin. (1) lit. g) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

La caz, se relevă că în rezultatul examinării declarațiilor de avere și interese personale precum și a informațiilor disponibile prin intermediul Sistemului informațional automatizat E-

Integritate privind plățile achitate în favoarea contribuabilului Lilian Botnaru, a fost determinat că: pentru anul 2019 în afară de venitul obținut de la ANSA ultimul a declarat și venitul în mărime de 3088 MDL obținut de la IP „Laboratorul Fitosanitar Central” iar în anul 2020 a obținut de la IP „Laboratorul Fitosanitar Central” venit în mărime de 1380.00 MDL.

Astfel, fiind prezentă aparența de încălcare regimului juridic al incompatibilităților în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 1140/29 din 17.11.2021, în privința dlui Lilian Botnaru a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților.

Prin scrisoarea nr. 04-29/6765 dl Lilian Botnaru a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților cât și despre drepturile de care beneficiază în temeiul art. 32 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

În temeiul prevederilor prevederilor art. 19, art. 20 alin. (1), art. 33 alin. (6) și coroborat cu art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în scopul realizării atribuțiilor de control precum și în vederea acumulării materialului probator pertinent, au fost solicitate și recepționate informațiile și documentele relevante controlului, analiza cărora permite a conchide următoarele:

Prin scrisoarea nr. 69/21, IP „Laboratorul Central Fitosanitar” a remis copiile următoarelor acte juridice încheiate între laboratorul în cauză, în persoana directorului [REDACTED] în calitate de *Solicitant* și dl Lilian Botnaru în calitate de *Executor*, intitulat:

- contractul nr. 14i din 9.9.2019 de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare/semincere, inclusiv anexa nr.1 la contract – specificația (costul serviciilor de aprobare a sectoarelor semincere/de hibridare a culturilor agricole pentru suprafața totală);
- contractul nr. 14i din 9.9.2020 de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare/semincere, inclusiv anexa nr. 1 la contract – specificația (costul serviciilor de aprobare a sectoarelor semincere/de hibridare a culturilor agricole pentru suprafața totală);
- contractul nr. 20i din 4.10.2021 de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare/semincere, inclusiv anexa nr. 1 la contract – specificația (costul serviciilor de aprobare a sectoarelor semincere/de hibridare a culturilor agricole pentru suprafața totală).

În context, în sensul pct. 1.1. din contractele sus-indicate, *Executorul* își asumă **obligățiunile de a efectua aprobarea sectoarelor de hibridare/semincere a culturilor agricole** iar *Solicitantul* își asumă obligațiunile de achitare a serviciilor prestate.

Totodată, reieșind din pct.1.2, a fost determinat că **contractele privind aprobarea sectoarelor de hibridare/semincere a culturilor agricole** au ca obiect executarea următoarelor servicii:

- controlul și inspecția inițială (verificarea documentelor de proveniență și calitatea semințelor semădate, schema structurii semănăturilor din gospodărie, respectarea normelor izolării spațiale, depistarea gradului de îmburuienire, inclusiv a buruienilor de carantină, starea semănăturilor);

- inspectarea în câmp la începutul înfloririi a culturii inspectate (5-15% din plantele maternel);

- inspectarea în câmp în perioada înfloririi a culturii inspectate (40-60% din plantele maternelor);
- inspecția în câmp la sfârșitul înfloririi;
- prelevarea mostrelor pentru aprecierea purității de soi, germinației și analiza gradului de hibridare prin metoda electroforezei.

Lucrările se consideră executate prin semnarea actului de recepție a lucrărilor executate, de către ambele părți (pct. 1.3).

Totodată, conform pct. 3.1, *Executorul*, în persoana dlui Lilian Botnaru, se obligă:

- să execute lucrările stipulate în pct. 1.2. în volum deplin prevăzut în anexa nr. 1;
- să prezinte *Solicitantului* contractele de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare-semincere, cu indicarea sumei și rechizitelor bancare;
- să elibereze *Solicitantului* actul de inspecție a sectoarelor de hibridare/semincere de rebut.

În sensul pct. 2.2, *Solicitantul* - IP „Laboratorul Central Fitosanitar”, achită costul pentru efectuarea serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare-semincere conform volumului de lucru indicat în anexa nr. 1 a contractului și a actului de recepție a lucrărilor executate.

Specificările pct. 6.3 stabilesc, că contractele intră în vigoare de la data semnării și sunt valabile pe perioada de executare a lucrărilor.

Totodată, potrivit informației prezentate de IP „Laboratorul Central Fitosanitar” privind veniturile calculate și achitate în folosul persoanei fizice, pe parcursul anului 2019 dlui Lilian Botnaru i-au fost achitate venituri în mărime de 3088.00 lei, pe parcursul anului 2020 în mărime 1380.00 lei iar pentru contractul de prestări servicii încheiat în anul 2021 nu a fost efectuată nici o plată.

În altă ordine, prin scrisoarea ANSA nr. 01-6/3001 din 01.12.2021, semnată de directorul general adjunct [REDACTAT], au fost remise mai multe copii de pe acte/înscrisuri relevante cauzei, după cum urmează:

- copiile autentificate a ordinelor de angajare/transfer precum și copiile autentificate a fișelor de post a angajatului Lilian Botnaru în perioada 2007-2021;
- copia raportului de audit intern cu tematica „*Evaluarea respectării cadrului normativ legal în procesul de control și certificare a materialului semincer și săditor, inclusiv la importul și exportul acestora*”.

Astfel, potrivit raportului de audit intern sus-indicat misiunea de audit s-a desfășurat în cadrul Direcției semințe și material săditor (DSMS), subdiviziunea Teritorială pentru Siguranța Alimentelor Chișinău. Obiectivele misiunii de audit s-au rezumat la: evaluarea respectării și aplicării cadrului normativ legal în domeniul auditat; evaluarea sistemului de control intern managerial în domeniul auditat; evaluarea mecanismului de control oficial de către inspectorii în domeniul auditat. Ca rezultat al misiunii de audit reprezentanții ANSA au constatat că: *în lipsa controlului și iresponsabilitatea persoanelor cu funcții de conducere a DSMS, cu nerespectarea prevederilor art. 25 al Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, pe parcursul perioadei suspuse auditului, în cadrul DSMS au fost admise mai multe neconformități. În context, prevederile pct. 5 lit. h) din Regulamentul DSMS, aprobat prin ordinul ANSA nr. 501 din 14.09.2018 stabilesc, că în sarcina angajaților subdiviziunii stă obligativitatea de efectuare a inspecțiilor în câmp pentru a stabili corespunderea identității soiului, purității varietale, valorii culturale și stării fitosanitare. Concomitent, pe tot parcursul auditat, angajații/inspectorii ANSA de nivel central și din cadrul direcțiilor teritoriale, ilegal au prestat servicii de aprobare sectoarelor de hibridare/semincere remunerate în baza contractelor încheiate*

cu IP „Laboratorul Central Fitosanitar”. Astfel, desfășurarea respectivelor activități s-ar fi efectuat de către angajații ANSA din contul duratei timpului de muncă aprobat în cadrul ANSA în detrimentul activității desfășurate, fiind menționat că acțiunile respective sunt similare activităților desfășurate de către aceștia conform obligațiilor funcționale în cadrul ANSA.

Prin ordinul nr. 1596-p din 30.11.2018 dl Lilian Botnaru a fost numit prin transfer în funcția publică de inspector principal al Secției controlul protecției plantelor, semințelor și a materialului săditor a Direcției teritoriale pentru siguranța alimentelor Rîșcani, începând cu 01.01.2019.

Potrivit fișei postului nr. 08 a dlui Lilian Botnaru pentru funcția de inspector principal, aprobată la 03.12.2018 de Directorul general ANSA, dl [REDACTAT], scopul general al funcției constă în **exercitarea controlului la producerea, certificarea și comercializarea materialului semincer de culturi agricole**, având, printre altele, următoarele sarcini de bază:

- Elaborarea programelor anuale de multiplicare, pe specii, soiuri și categorii biologice în baza declarațiilor de multiplicare ale agenților economici înregistrați, asigurarea controalelor specifice (inspecția în câmp) (pct. 11.3):

- înscrierea culturilor agricole la multiplicare; (pct. 11.3.1);
- verificarea și păstrarea documentelor privind proveniența și calitatea pentru sectoarele semincere a culturilor agricole (pct. 11.3.2);
- recepționarea și păstrarea Declarațiilor de multiplicare a sectoarelor semincere și de hibridarea a culturilor agricole (pct. 11.3.3);
- întocmirea programului anual de inspecție în câmp a sectoarelor semincere pentru culturile agricole înscrise la multiplicare (pct.11.3.4);

- Certificarea finală a semințelor în baza declarațiilor de certificare ale agenților economici, respectiv și a eșantioanelor oficiale prelevate de inspectori, prin metode și tehnici de lucru standardizate (pct. 11.4):

- întocmirea unui plan de inspecție în câmp a culturilor agricole conform Declarațiilor de multiplicare (pct. 11.4.1);
- planificarea și efectuarea controalelor în câmp a sectoarelor semincere (pct. 11.4.2);
- întocmirea documentelor de inspecție în câmp pentru sectoarele semincere a culturilor agricole conform Ghidurilor de inspecție în câmp (pct. 11.4.3).

Prin ordinul nr. 8-p din 01.11.2021 dl Lilian Botnaru a fost numit prin transfer în funcția publică de inspector principal al Secției controlul protecției plantelor, semințelor și a materialului săditor a Direcției teritoriale pentru siguranța alimentelor Rîșcani (cu statut de persoană juridică), începând cu 01.11.2021.

În altă ordine, în vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisoarea nr. 04-29/7442 remisă dlui Lilian Botnaru, i-a fost solicitată prezentarea explicației/punctului de vedere asupra obiectului controlului inițiat în privința sa.

Astfel că, inspectorul de integritate a luat act de explicația/punctul de vedere pe marginea controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, furnizat de către dl Lilian Botnaru, înregistrat în cadrul ANI cu nr. 44, care a menționat, printre altele, că prestarea serviciilor în cadrul contractelor de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare/semincere nr. 14i din 09.09.2019, nr. 14i din 09.09.2020 și nr. 20i din 4.10.2021 a avut loc în baza Ordinelor ANSA nr. 200 din 15.05.2019, nr. 212 din 25.05.2020 și corespunzător nr. 203 din 25.05.2021.

Luând în considerație cadrul legal în vigoare aplicabil speței, se menționează că potrivit statuărilor art. 1 alin. (2) al Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate,

legea în cauză are drept scop instituirea măsurilor de prevenire și de combatere a îmbogățirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate, [...].

Astfel, conform art. 6 lit. b) al Legii nr. 132/2016, în vederea realizării misiunii sale, Autoritatea exercită controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților [...].

Subsecvent, în temeiul art. 19 lit. b) al Legii nr. 132/2016, inspectorul de integritate efectuează controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților [...].

Potrivit art. 16 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, subiectul declarării averii și intereselor personale se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.

Reglementările art. 25 alin. (2) din Legea nr. 158/2008 statuează că funcționarul public nu este în drept să desfășoare alte activități remunerate: a) în cadrul autorităților publice, cu excepțiile prevăzute de lege; [...]; c) prin contract individual de muncă sau prin alt contract cu caracter civil, în cadrul societăților comerciale, cooperativelor, întreprinderilor de stat sau municipale, precum și al organizațiilor necomerciale, din sectorul public sau privat, a căror activitate este controlată, subordonată sau în anumite privințe este de competența autorității în care el este angajat, cu excepția activităților științifice, didactice, de creație, de participare în proiecte de dezvoltare în domeniul de competență în cadrul autorității în care este angajat și de reprezentare a statului în societățile economice [...]. Situația de incompatibilitate prevăzută la alin. (2), (2¹), (2²), (2³) și (4) urmează să înceteze pe parcursul unei luni din momentul apariției acesteia, potrivit alin. (6) al aceluiași articol din legea precitată.

În conformitate cu prevederile art. 4 alin. (1) al Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (în continuare - Legea nr. 158/2008) prevederile legii în cauză se aplică funcționarilor publici din autoritățile publice specificate în anexa nr.1, la caz, inclusiv din aparatele autorităților publice instituite de către Guvern.

Conform pct. 2 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600/2018, ANSA este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului care implementează politica statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate.

Astfel, în sensul pct. 8 și 9 din regulamentul enunțat supra competențele ANSA vizează și domeniul fitosanitar și protecția plantelor realizând funcțiile stabilite de Legea nr.119-XV din 22 aprilie 2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți; Legea nr. 228 din 23 septembrie 2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară; Legea nr.68 din 5 aprilie 2013 despre semințe.

În context, subliniind atribuțiile reflectate în Legea nr.68/2013 despre semințe, se relevă că potrivit art. 5 alin. (2) lit. c) și n) **ANSA**:

- **efectuează**, în scop de certificare a semințelor, **inspecții în câmp pentru a stabili corespunderea identității soiului purității biologice, valorii culturale, stării fitosanitare**;
- **aprobă sectoarele semincere și de hibridare a culturilor agricole**; [...]
- **aprobă lista inspectorilor responsabili pentru inspectarea sectoarelor semincere și de hibridare a culturilor agricole**, precum și pentru recunoașterea purității de soi în pepinierele viticole și pomicole.

Suplimentar, art. 20 alin. (1) al legii precitate, statuează că **controlul sectoarelor semincere (inspecția în câmp)** se efectuează de către inspectorii de stat ai ANSA, nominalizați anual prin

ordinul directorului Agenției, în baza declarațiilor de multiplicare prezentate Agenției. Prin urmare, în temeiul alin. (2) al aceluiași articol inspectorul de stat, în limitele competenței sale, este împuternicit: a) să efectueze controlul sectoarelor semincere (pepinierelor), semințelor, să declaseze și să rebuteze sectoarele semincere și de producere a materialului săditor în caz de încălcare a tehnologiei de producere a semințelor și a materialului săditor; [...].

Prin urmare, în corespundere cu prevederile normative menționate, inspectorul este abilitat cu funcția de control și de certificare a materialului semincer, care presupune¹:

Înscrierea sectoarelor semincere la multiplicare:

Agenții economici înregistrați pentru producerea materialului semincer adresează inspectorului teritorial o Declarație de multiplicare, la care anexează documentația aferentă, la direcțiile raionale (teritoriale, municipale), pentru grâu și orz de toamnă până în data de 15 decembrie și pentru celelalte culturi agricole - până la 15 mai. Inspectorul teritorial verifică Declarațiile de multiplicare și, dacă cultura întrunește toate condițiile stipulate în legislația privind certificarea acestora – cultura declarată este admisă pentru certificarea oficială.

Inspecția în câmp a sectoarelor semincere și de hibridare a culturilor agricole:

Controlul sectoarelor semincere (inspecția în câmp) se efectuează de către inspectorii teritoriali ai Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, nominalizați anual prin ordinul directorului Agenției, în baza Declarațiilor de multiplicare prezentate Agenției. Inspectorul se deplasează în teren însoțit de agentul economic. În cursul perioadei de vegetație sunt efectuate câteva inspecții în câmp în cadrul cărora este verificată starea culturală, izolarea spațială a sectoarelor semincere, identitatea și puritatea varietală. Atunci când cultura întrunește condițiile stabilite, inspectorul eliberează Documentul de inspecție în câmp, care este documentul oficial care permite ulterior comercializarea materialului semincer. În cazurile când aceste condiții nu sunt satisfăcute, este prevăzută o procedură de respingere și de rebutare a sectoarelor semincere.

De menționat că recepționarea, verificarea și înregistrarea declarațiilor de multiplicare a semințelor, precum și inspecția în câmp în sectoarele de producere a semințelor și emiterea Documentului de inspecție în câmp sunt proceduri specifice aprobate de către ANSA², COD: PS-(D03/03A)-01/01), COD: PS-(D03/03A)-01/02).

În altă ordine, în temeiul pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 600/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Întreprinderea de Stat „Centrul Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului” a fost reorganizată prin transformare în Instituția publică „Laboratorul central fitosanitar”, al cărei fondator este ANSA.

Prin urmare, potrivit pct. 2 din Statutul I.P. „Laboratorul central fitosanitar”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1209/2018, Laboratorul este o instituție publică, în care ANSA **exercită funcția de fondator**.

Laboratorul are misiunea de a coordona și de a organiza activitățile orientate spre asigurarea implementării politicilor publice în domeniile de competență stabilite de prezentul Statut. Laboratorul este desemnat în calitate de laborator național de referință pentru domeniile sale de competență, în sensul pct. 5 din Statutul său.

Prin prisma pct. 6 a Statutului sus-indicat, printre domeniile de competență ale Laboratorului se regăsesc:

¹ A se vedea <http://ansa.gov.md/ro/content/direc%C8%9Bia-semin%C8%9Be-%C8%99i-material-s%C4%83ditor#tab-0-0>

² A se vedea <http://ansa.gov.md/ro/content/direc%C8%9Bia-semin%C8%9Be-%C8%99i-material-s%C4%83ditor#tab-0-1>

1) verificarea și identificarea stării fitosanitare, protecției și nutriției plantelor, fertilității soiului;

2) verificarea calității produselor de uz fitosanitar, a reziduurilor de pesticide în plante și produsele vegetale;

3) verificarea calității materialului semincer și săditor, a calității produselor agroalimentare și a produselor implicate în agricultura ecologică;

4) acordarea serviciilor de testare privind inofensivitatea produselor din domeniile de competență stabilite la subpct. 1)-3);

5) alte domenii atribuite prin actele normative, inclusiv actele fondatorului, în competența Laboratorului.

Sarcinile/funcțiile Laboratorului sunt prevăzute expres la pct. 7 din Statut, relevanță situației de caz prezentând:

- [...] 6) efectuarea analizelor de laborator, la necesitate și/sau la solicitarea organelor interesate, ale producției și materialelor supuse carantinei fitosanitare, importate și exportate;

-7) efectuarea expertizei de laborator a materialului săditor importat;

- 8) diagnosticarea organismelor în mostrele de producție autohtonă și importată de origine nonanimală, prelevarea de materiale și obiecte supuse carantinei fitosanitare și efectuarea expertizei de arbitraj;

- 12) efectuarea serviciilor de certificare, încercărilor de laborator ce țin de procesul de evaluare a conformității materialului semincer și săditor, cerealelor, produselor cerealiere, produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;

- 16) alte funcții atribuite de cadrul normativ și de către fondator.

Totodată, potrivit pct. 30 din același Statut, directorul Laboratorului:

1) conduce activitatea Laboratorului;

2) este responsabil de îndeplinirea corespunzătoare a funcțiilor atribuite Laboratorului [...];

4) reprezintă Laboratorul în relațiile cu autoritățile publice, organizațiile și instituțiile naționale și internaționale, instanțele judecătorești, băncile, cu alte persoane juridice și cu persoanele fizice [...];

6) încheie contracte cu persoane fizice și juridice de drept privat și public, contracte de consultații locale și străine, cu executorii de lucrări, furnizorii de bunuri și prestări de servicii, pentru asigurarea realizării sarcinilor Laboratorului [...].

Potrivit pct. 5 lit. h) Regulamentului Direcției Seminte și material săditor, aprobat prin ordinul ANSA nr. 501 din 14.09.2018, una din sarcinile subdiviziunii respective constă în efectuarea inspecțiilor în câmp pentru a stabili corespunderea identității soiului, purității varietale, valorii culturale și stării fitosanitare.

În altă ordine, în temeiul art. 1375 alin. (1) - (2) Cod civil, prin contractul de prestări servicii, o parte (prestator) se obligă să presteze celeilalte părți (beneficiar) anumite servicii, iar aceasta se obligă să plătească retribuiția convenită. Obiectul contractului de prestări servicii îl constituie serviciile de orice natură.

Aprecierea inspectorului de integritate:

Se menționează că Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale statuează exhaustiv competențele inspectorului de integritate în latura exercitării controlului privind respectarea

regimului juridic al incompatibilităților.

În sensul art. 84 alin. (3) Cod administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților. Mai mult, autoritatea publică se conduce de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt, în baza art. 87 alin. (1) din codul precitat.

În context, ținând cont de reglementările vizând incompatibilitățile pentru funcția publică, se subliniază că, pentru a se afla într-o situație de incompatibilitate este suficient ca funcționarul public să ocupe concomitent două sau mai multe funcții sau să desfășoare două sau mai multe activități al căror cumul este interzis de lege. De aici, rezultă cu claritate că, pentru a exista o situație de incompatibilitate este necesar ca persoana să fie implicată concomitent în cel puțin două activități diferite, la care se mai adaugă cerința ca această cumulare să nu fie permisă de lege. Totodată, obligația de soluționare a stării de incompatibilitate îi revine nemijlocit persoanei care se află în atare situație.

Astfel, urmare a acțiunilor întreprinse în cadrul dosarului de control, s-a determinat că în perioada exercitării funcției publice de inspector principal în cadrul Secției controlul protecției plantelor, semințelor și a materialului săditor a Direcției teritoriale pentru siguranța alimentelor Rîșcani a ANSA, dl Lilian Botnaru în calitate de *Executor* a încheiat cu IP "Laboratorul Central Fitosanitar" în calitate de *Solicitant* contractele nr. 14i din 9.9.2019, nr. 14i din 9.9.2020 și nr. 20i din 4.10.2021, intitulate de părți contracte de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare/semincere.

În aceeași ordine, potrivit obiectului contractelor menționate *Executorul* (dl Lilian Botnaru) își asumă obligația de a ***efectua aprobarea sectoarelor de hibridare/semincere a culturilor agricole*** iar *Solicitantul* (IP „Laboratorul Central Fitosanitar”) își asumă obligația de a achita serviciile prestate de către primul.

Așadar, reiterând prevederile art. 5 alin. (2) lit. n) din Legea nr.68/2013 despre semințe, se subliniază că **anume de competența ANSA ține aprobarea sectoarelor semincere și de hibridare a culturilor agricole.**

Mai mult, în practică, cu trimitere la procedurile operaționale aplicate în cadrul ANSA reflectate mai sus, se desprinde că **controlul sectoarelor semincere (inspecția în câmp) se efectuează de către inspectorii teritoriali ai ANSA, nominalizați anual prin ordinul directorului Agenției, în baza Declarațiilor de multiplicare prezentate Agenției. Inspectorul se deplasează în teren însoțit de agentul economic. La fel, în cursul perioadei de vegetație sunt efectuate câteva inspecții în câmp în cadrul cărora este verificată starea culturală, izolarea spațială a sectoarelor semincere, identitatea și puritatea varietală.**

În context, raportând circumstanțele de fapt determinate la cele de drept elucidate supra, inspectorul de integritate reține că serviciile prevăzute în contractele civile vizate în prezenta cauză reprezintă, aparent, exercitarea atribuțiilor funcționale de către subiectul declarației, în calitatea sa de funcționar public în cadrul ANSA, atribuții prevăzute de cadrul legal de specialitate și procedurile operaționale aplicate în cadrul ANSA.

Astfel, la caz există dubii privind aflarea subiectului declarației în situații de incompatibilitate dat fiind că din materialele prezentate de participanți nu poate fi desprinsă cu certitudine desfășurarea de către dl Lilian Botnaru a cărorva activități/lucrări nemijlocit în baza contractelor civile sus-menționate, or, **inspecțiile în câmp efectuate de inspectorul ANSA cât și actele întocmite de acesta ca rezultat al inspecțiilor reprezintă activități realizate nemijlocit conform ordinelor**

anuale ANSA cu privire la inspecția sectoarelor de producere a semințelor de culturi agricole, emise și semnate de directorul agenției.

Mai mult, însăși reprezentanții ANSA în raportul de audit intern cu tematica „*Evaluarea respectării cadrului normativ legal în procesul de control și certificare a materialului semincer și săditor, inclusiv la importul și exportul acestora*” au concluzionat, că prestarea de către angajații ANSA a serviciilor de aprobare sectoarelor de hibridare/semincere remunerate în baza contractelor încheiate cu IP „Laboratorul Central Fitosanitar” este ilegală și reprezintă acțiuni similare activităților desfășurate de către aceștia conform obligațiilor funcționale în cadrul ANSA.

Pe de altă parte, inspectorul de integritate reține că examinarea eventualei legalități cât și oportunității încheierii contractelor de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare/semincere nr. 14i din 9.9.2019, nr. 14i din 9.9.2020 și nr. 20i din 4.10.2021 depășește domeniul său de competențe cât și limitele controlului, or, încheierea de către I.P. „Laboratorul central fitosanitar” a contractelor cu persoane fizice și juridice de drept privat și public, contractelor de consultații locale și străine, cu executorii de lucrări, furnizorii de bunuri și prestări de servicii poate avea loc doar în scopul realizării sarcinilor Laboratorului expres reglementate de pct. 7 din Statut.

În contextul celor reflectate supra, dincolo de sesizarea ANI privind pretinsa încălcare a regimului juridic al incompatibilităților de către angajatul Lilian Botnaru, ANSA, în calitatea sa de fondator are/avea dreptul și posibilitatea intervenirii către I.P. „Laboratorul central fitosanitar” întru elucidarea circumstanțelor cazului, precum și, în cazul în care are un interes născut și actual poate invoca nulitatea absolută a actelor juridice specificate mai sus, atât pe cale de acțiune, cât și pe cale de excepție, în temeiul art. 328 alin. (1) Cod civil.

Totodată, în cazul în care, eventual, după clarificarea de către ANSA a situației create vor exista elemente probatorii ale încălcării regimului juridic al incompatibilităților de către angajatul ANSA, acestea pot fi sesizate ANI conform competenței, prin depunerea unei alte sesizări în acest sens.

Prin urmare, având în vedere că inspecțiile în câmp efectuate de inspectorul ANSA cât și actele întocmite de acesta ca rezultat al inspecțiilor reprezintă activități realizate nemijlocit conform ordinelor anuale ANSA cu privire la inspecția sectoarelor de producere a semințelor de culturi agricole, emise și semnate de directorul agenției, inspectorul de integritate nu identifică, în circumstanțele sesizate, situații care raportate la cadrul legal pertinent ar dovedi indubitabil încălcarea regimului juridic al incompatibilităților în cazul supus controlului.

Conform art. 38 alin. (1)-(2) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că:

a) persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese; b) persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate; c) persoana supusă controlului a încălcat restricțiile și limitările prevăzute de lege. În cazul în care nu constată una dintre situațiile specificate, inspectorul de integritate emite un act privind lipsa încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Concluzionând cele constatate, în conformitate cu prevederile art. 19, art.35 coroborat cu 37

alin. (4) și art. 38 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate, -

DECIDE:

1. Se constată lipsa încălcării regimului juridic al incompatibilităților de către dl Lilian Botnaru, inspector principal în cadrul Secției controlul protecției plantelor, semințelor și a materialului săditor a Direcției teritoriale pentru siguranța alimentelor Rîșcani a ANSA, în circumstanțele de drept și de fapt expuse în prezentul act.
2. Se aduce la cunoștința dlui Lilian Botnaru actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4. În condițiile art. 36 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 actul de constatare poate fi contestat în același mod și de către autorul sesizării.
3. Se publică actul de constatare pe pagina web oficială a Autorității Naționale de Integritate, www.ani.md.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Tatiana PLEȘCA